

Književnost.

Slovenska književnost.

Popevčice milemu narodu. Anton Hribar Korinjski. II. zvezek. V Celji 1899. Tiskal Dragotin Hribar. 12°. Str. 165. Cena broš. iztisku 2 K 20 h., krasno vezanemu iztisku 3 K, s pošto 20 h. več. — Vsebina tega zvezka je „Županova Minka“, ki jo je priobčil naš list v X. letniku l. 1897. Prav zato nam tudi ni treba na dolgo poročati o tem delcu. Kar je bilo o „Županovi Minki“ treznih ocen, so se do cela ujemale. Te ocene pravijo, da v „Minki“ ni mnogo pristne poezije, pač pa je preprosta povest v pesniški obliki, namenjena ljudstvu. Preprosto sliko iz domačega življenja je tudi naš pesnik hotel podati, in nič več ne. Ker mu je pa pesniška oblika že prešla v meso in kri, spravil je sliko v verze. In prav to je treba obžalovati, da je bila našemu pesniku v tem delcu oblika — postranska stvar. In jednako je sploh obžalovati, da tako nadarjen pesnik, kakor je Hribar, ne vzbuja in ne hrani v sebi one duševne energije, s katero bi se povspel med pesniki do tistega ugleda, ki se mu spodobi.

Dr. Fr. L.

Povesti. Spisal dr. Ivan Tavčar, III. zvezek. V Ljubljani. Založil pisatelj. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg. 12°. Str. 311. Cena 3 K. — Tretji zvezek Tavčarjevih povestij obsega jedno zgodovinsko novelo in jedno zgodovinsko podobo. Prva novela „Ivan Solnce“ podaja predmet iz l. 1660. Kaže nam viteza, Janeza Solnce, ki se proti običajem oženi z lepo hčerjo nekega ranarja, Ano Rozino, s čimer si nakoplje splošno preziranje in preganjanje plemstva. Mlad vitez, Jurij Ljudevit, postranski potomec Turjačana Janeza Vajkarda, cesarjevega ministra, se pa siloma polasti Ane Rozine in si jo odpelje na Turjak. Janez Solnce si poišče pravice pri vice-domu, ki je bil tedaj Volk Engelbert Turjaški, brat ministrov, a nič ne opravi. Ravno tedaj pride cesar Leopold v Ljubljano, obiše Turjak, kjer po naključju zve za rop Ane Rozine in jo dá vitez Janezu Solncu nazaj, a oni Jurij Ljudevit se ravno ob prihodu cesarjevem na Turjak s samokresom ponesreči. To je na kratko vsebina novele. Pisatelj nam iz nje predstavlja krutost tedanjega časa in posebno ošabnost in brezobzirnost nemških plemenitnikov in vitezov. Opisuje tudi slavnost prihoda cesarjevega v Ljubljano, kar še nekako najbolj zanima. Novela kaže najbolj le zunanje dogodke. Ker je romantika za sedanjí čas zastarela in ker pisatelj ne posega skoro nič v notranje bitje duha in srca ljudi, zato je povest precej suhoparna. Kaj blagega in plemenitega čitatelj tu ne najde. Tu

so sami tepci, lopovi in pustolovci. Zdi se, da našega pisatelja sploh zanimajo samo taki ljudje. — Druga povest „Grajski pisar“ je slika iz časa reformacije. Kaže nam grajskega pisarja na Visokem, na gradu, ki je last brižinskih škofov, in ta pisar snubi najprej neko kmetiško deklico, a pozneje mu je ljubša neka protestantinja, ki pride na Visoko, kateri na ljubo bi še sam protestant postal, ko bi jo smel snubiti, a je previsokega stanu. Ko odide, jo hoče še jedenkrat videti, a se ubije ob nekem prepadu. — Pravzaprav se pisatelj malo bavi s tem pisarjem, njemu je bolj na tem, da riše tedanje borbe med katoličanstvom in protestantstvom in zato vpleta razne druge ljudi in prizore. Tako se pozna, da je povest tendenciozna in naperjena proti „papistom“. Kakor govori Tavčar v prvi povesti „Janez Solnce“ z nekim zasmehom o pobožnosti srednjega veka, tako tu še bolj buta s svojo glavo ob skalo sv. Petra. Tudi v tej povesti ni najti nič globokočutnega in plemenitega, ampak rajši nasprotno.

J. Š—a.

„Rokovnjači“, narodna igra v petih dejanjih s petjem. Po Jurčič-Kersnikovem romanu spisal Fran Govekar. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček 1899. 12°. Stranij 96. Cena 80 h. (Slovanske knjižnice 89—90 sn.) — Znani roman „Rokovnjači“ je dal tu povod jednako naslovljeni igri. Ni nam na tem, da bi preiskovali sorodnost igre in romana, ampak le igro samo hočemo malo oceniti. Vsebina igre je na kratko take: Razpisanih je od oblasti trideset kron (60 gld.) za tistega, kateri bi pozvedel za roparske rokovnjače. Kmet Blaž Mozol z zvijačo zve za nekatere rokovnjače in jih izda, za kar ga rokovnjači umoré. Med izdanimi je tudi poglavar Nande ali Gropa, brat sodnika Poljaka. Rokovnjače tudi ulové, ker se je Nande sam odločil, da zapusti roparsko tolpo. Sodnik Poljak pa, ki bi moral vse obsoditi, da Nandedu bratu pomoček, da se zopet iz ječe reši. A Nandeta zopet ulové in ustrelé. To je kratka, glavna vsebina brez ozira na nekatere posameznosti, ki dejanje pojasnjujejo. Igri se takoj pozna, da je posneta po romanu. Glavni konflikt namreč se zve šele proti koncu drame, moral bi pa biti jasen že od začetka. Igri manjka zato jednote in koncentracije v osebah in v dejanju, ki je za dramo bistvena. Pisatelj je ko romanopisec navajen tajnosti dejanja razkrivati le polagoma, kar je sicer v romanu pravilno ali vsaj pripuščeno, a dramatik bi moral stopiti „in medias res“. V našem slučaju je konflikt med bratom sodnikom in bratom roparjem, ki se nam žal razkrije šele prav proti koncu tretjega de-